

ГРАВЧЕНКО ВАЛЕРІЯ,

студентка 3 курсу, факультету
менеджменту і бізнесу ВП «МФ
КНУКіМ»

Науковий керівник: Сидоренко Т. В.,
викладач

РОЛЬ БІБЛОТЕК У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА

Книга – це складова частина та головний носій загальної культури. Її образ складається з багатьох чинників, які несуть в собі пізнавальну, моральну, естетичну та іншу інформацію. Якою б за формою книга не існувала, вона стає універсальним зберігачем соціального досвіду. Книга має двоїстий і навіть багатоманітний характер. Вона може виступати і засобом збереження інформації для людей наступних поколінь, і засобом комунікації, і у вигляді товару. Книга супроводжує людину з раннього дитинства і до останніх днів, несучи їй світло розуму та знань, виховуючи та скеровуючи духовно, естетично. Цей повсякчасний зв'язок людини з книгою зумовлює величезний виховний зміст книги, може впливати на людей різного рівня розвитку та різних поглядів на життя.

Інформаційна культура особистості – це складова загальної культури людини; сукупність інформаційного світогляду і системи знань і умінь, які забезпечують цілеспрямовану самостійну діяльність з оптимального задоволення індивідуальних інформаційних потреб за допомогою як традиційних, так і нових інформаційних технологій.

Процес інформатизації суспільства наразі активізувався в усьому світі, що потребує значного підвищення рівня інформаційної культури людини. Починається вона з розуміння ролі інформації в суспільстві, що призводить до змін багатьох соціально-економічних, політичних і духовних уявлень, вносить якісно нові риси в життя людини, а наслідком є значне збільшення чисельності працюючих у сфері інформаційної діяльності та послуг. Сьогодні сукупність інформаційних потоків навколо кожної людини настільки велика, різноманітна і розгалужена, що вимагає від неї не тільки знання законів інформаційного середовища й уміння орієнтуватися в них, а й безпосередньої участі у його формуванні та перетворенні, сприянні інформаційних контактів. Інформаційна культура особистості органічно пов'язана з особливостями інтелектуального розвитку. Саме тому в багатьох економічно розвинутих країнах більше уваги надається підвищенню освітнього та інтелектуального рівня користувачів.

Інформаційна культура особистості стає дедалі актуальнішою і для тих, хто навчається (учнів загальноосвітніх навчальних закладів, студентів ВНЗ), і для тих, хто вчить (учителів, викладачів, бібліотекарів). Провідна роль у

формуванні сучасного користувача знань, умінь та навичок використання інформаційних ресурсів належить, перш за все, бібліотекарям, які є фахівцями з питань задоволення інформаційних потреб та організації пошуку інформаційних ресурсів. Вони відіграють велику роль у навчально-виховному процесі кожної людини. Тому дуже важливим сьогодні є питання підвищення інформаційної культури самих бібліотекарів. Останнім часом у суспільстві стверджується погляд на бібліотеки як на значну частину його інформаційного середовища. До величезних інформаційних ресурсів книгозбірень додаються комп'ютери, програмні засоби, машиночитані джерела інформації, а можливість підключення до міжнародних комп'ютерних мереж збагачує їх ще й світовими інформаційними ресурсами. Формування інформаційної культури читачів, яка охоплювала б не тільки традиційну бібліотечно-бібліографічну культуру, а й вміння оперувати інформацією з використанням сучасних комп'ютерних засобів, тобто поєднання традиційного бібліографічного інструментарію з комп'ютерними засобами, є однією з головних функцій сучасної бібліотеки. Для її реалізації бібліотеки мають перейти від традиційної пропаганди бібліотечно-бібліографічних знань серед читачів до їх цілеспрямованої інформаційної освіти.

Істотним чинником підвищення ефективності роботи бібліотек по формуванню інформаційної культури особистості є психолого-педагогічна підготовка бібліотечних кадрів, впровадження гнучкого механізму взаємодії бібліотек з освітніми установами.

Типовими формами роботи бібліотек з розповсюдження бібліотечно-бібліографічних знань та розвитку культури читання є:

- індивідуальні консультації стосовно пошуку необхідної інформації та методику роботи з інформаційними системами;
- групові консультації, розмови, лекції про світові інформаційно-пошукові системи;
- екскурсії по бібліотеці;
- проведення практичних занять по використанню традиційних та електронних інформаційних ресурсів, включаючи Інтернет;
- бібліотечні уроки по оформленню списків використаних джерел;
- ігрові заходи, такі як «Інформина» – це бібліотечна гра змагання, присвячена конкретній темі, виявляюча рівень бібліотечно-бібліографічної грамотності учасників, їх знання, вміння і навички користуватися довідково-бібліографічним апаратом бібліотеки, довідковою літературою, бібліографічними покажчиками тощо.

Публічні бібліотеки України проводять постійну роботу щодо формування інформаційної культури користувачів і всього місцевого населення. З цією метою у бібліотеках відбуваються регулярні екскурсії, де відвідувачів знайомлять з фондами, каталогами і базами даних, технічними засобами й технологічними можливостями, зі співробітниками бібліотеки та їх діяльністю; навчають здійснювати пошук та відбирати необхідну інформацію; організовують бібліотечні уроки в книгозбірнях та в освітніх установах; вчать

користуватися довідково-пошуковим апаратом й окремими його елементами, базами даних.

Бібліотеки під впливом процесу інформатизації суспільства, що проводиться державною політикою в галузі культури, все більше перетворюються на багатофункціональні центри інформаційної культури. Відповідно змінюється і професіоналізація бібліотечних фахівців, відбувається активне підвищення рівня інформаційної культури різних категорій користувачів інформації, що відповідає вимогам сучасної цивілізації.

Список використаних джерел:

1. Біличенко, О. Л. Культурно-виховна роль книги в умовах формування інформаційного суспільства [Електронний ресурс] / О.Л. Біличенко. Режим доступу: <http://disser.com.ua/contents/43717.html> . –Заголовок з екрана.
2. Проценко, Т. Формування інформаційної культури користувачів [Текст] / Т. Проценко // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 3. – С. 34-38.
3. Формування інформаційної культури особистості бібліотеках і навчальних установах [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://bukvar.su/kultura-i-iskusstvo/148107-Formirovanie-informacionnoiy-lichnosti-v-bibliotekah-i-obrazovatel-nyh-uchrezhdeniyah.html> . –Заголовок з екрана.